-ज्ञेया KalpaK. 322. 43

अण्डजाखण्डल (aṇḍajakhaṇḍala) *m.* Garuḍa (Indra amongst birds) यदण्डजाखण्डलभङ्गखण्डनात् करोति कद्रुा अदरिद्रमन्वयम् S'rīKaC. 3. 13.

अण्डजाण्डक (aṇḍajāṇḍa-ka) *m. n.* egg of a bird उद्भ्रान्ताभंकगर्भेऽसिन्नण्डजाण्डकखण्डवत्। कुतो मधु मधुच्छत्रे व्याधलुब्धकजीवितम् YaśasCam. ii. 330. 15.

अण्डजात (aṇḍa-jāta) *adj.* born from the egg, egg-born द्विजेन्द्रवर्यम् ··· आनयाशु श्येनो यथा लावकमण्डजातम् SkandP. iv(1). 16. 34; S'ivaP. ii(5). 47. 46 (278A. 10); ब्रह्मा हिरण्यगर्भोऽयमण्डजातश्चतुर्मुखः PadmP. v. 14. 88; *n.* aggregate or multitude of cosmic eggs अखिलशब्देन सर्वदेशसर्व(सकल)कालवर्तीन्यण्डजातानि विवक्षितानि S'rutaPra. iA. 4. 2 (*on* i. 1. 1); YatīndraDī. 47. 7; निजोदरदरीगतं बहुलमण्डजातं बहिः प्रकाशयितुमाशयादिव ससर्ज पुत्रच्छलात् (शौरिः) ĀnandRa. 1. 34.

अण्डजात्मक (aṇḍajātma-ka) *adj.* of the nature of the one born of the cosmic egg विद्वायुरण्डजात्मकः YogVā. iii. 14. 64.

अण्डजादि (aṇḍajādi) *adj.* egg-born etc. जरायुजाण्डजादीनि वपूंषि योऽग्रहीन्निजैः। कर्मभिः BṛParāSm. 12. 27; MāṭhVṛ. 71. 13 (*on* 54); सर्वेषां प्राणिनां प्रायणप्राक्काले नोपदेशादिसंभवः।··· चाण्डालाण्डजादीनां पदार्थस्मरणाभावेन शाब्दबोधाभावात् VīraMi.(Tīrtha.) 318. 4.

अण्डजादिजाति (aṇḍajādi-jāti) *f.* species of the egg-born etc. यच्चान्यदण्डजादिजातौ। ईदृशं वृश्चिकाद्यपि ManvaVi. 45. 2 (*on* 1. 45)

अण्डजादिभेदत्व (aṇḍajādibheda-tva) *n.* the state of being the variety like egg-born etc. परेत्यादिपूर्वश्रुतावेकवचनान्तपुरुषशब्दोक्तस्य जीवस्याण्डजादिभेदत्वेन प्रतिपादितस्यैवेत्रेमा परामर्शात् VīraMi.(Bhakti.) 165. 30.

अण्डजादिरूप (aṇḍajādi-rūpa) *adj.* of the form of the egg-born etc. अण्डजादिरूपं शरीरत्रैविध्यं प्रायिकाभिप्रायेणोक्तं न तु नियमः SāṃkhyaPraBh. 142. 2 (*on* 5. 111)

अण्डजाद्यभाव (aṇḍajādy-abhāva) *m.* absence or extinction of the egg-born etc. दृश्यते च अण्डजाद्यभावे तज्जातीयसंतत्यभावः न अण्डाद्यभावे ChāndoUBh 352. 18 (*on* vi. 3. 1)

अण्डजाधम (aṇḍajādhama) *m.* vilest of the birds तद्दृष्टमात्रं कङ्केन रक्षः क्रोधसमन्वितम्। प्रोवाच कस्मादायातस्त्वमितो ह्यण्डजाधम MārkP. 2. 6.

अण्डजाधिप (aṇḍajādhipa) *m.* Garuḍa (*lit.* king of birds) चमूपतयः ··· अण्डजाधिपा इव कुण्डलिमण्डलेषु ··· निःशङ्कमापत्य यवनेश्वरसैनिकेषु ĀnandRa. 7. 18 (13)

अण्डजापूर्णा (aṇḍajāpūrṇā) *adj.* (*f.*) full of birds (swans) ततः कर्णः द्विषत्सेनां शरवर्षैर्विलोडयन्। विजगाहेऽण्डजापूर्णां पद्मिनीमिव यूथपः MahāBhā. viii. 16. 18.

अण्डजेन्द्र (aṇḍajendra) *m.* Garuḍa (*lit.* king of a birds) माल्यवांस्तम्। आहत्य तिग्मगदयाहनदण्डजेन्द्रम् BhāgP. viii. 10. 57.

अण्डजेश (aṇḍajeśa) *m.* Garuḍa (*lit.* king of birds) ददर्श रामः ··· तमग्रतः ··· अण्डजेशम् RāmC. 32. 6.

अण्डजेश्वर (aṇḍajeśvara) *m.* A Garuḍa (*lit.* king of birds) स तं समाविध्य सहस्रशः कपिर्महोरगं गृह्य इवाण्डजेश्वरः। मुमोच वेगात् Rāmā. v. 45. 35; B king of birds (Kandhara) कन्धरः क्रोधमूर्च्छितः। विद्युद्रूपवधायाशु मनश्चक्रेऽण्डजेश्वरः MārkP. 2. 10.

अण्डतस् (aṇḍa-tas) *adv.* from the (universal) egg एकस्मादण्डतो जातावम्बिकापुरुषोत्तमौ BrahmāṇḍP. iii. 40. 6; KūrmaP. 74. 10 (1. 9); एकस्माद्ण्डतश्चान्यद् ब्रह्माण्डान्तरमाविशम् GaṇeP. iii. 104. 49.

अण्डत्रय (aṇḍa-traya) *n.* triad of the eggs (i. e. the three worlds) इयमेव महालक्ष्मीः ससर्जाण्डत्रयं पुरा BrahmāṇḍP. ii. 40. 5; ParamāSā. 46; सार्गेनाण्डत्रयं व्याप्तम् MālinīT. 4. 25.

अण्डत्रयोपेत (aṇḍatrayopeta) *adj.* possessed of the three egg-shaped cupolas केचिदण्डत्रयोपेताः ··· ज्ञेयाः प्रासादाः SamarāSū. 56. 3.

अण्डत्व (aṇḍa-tva) *n.* the state of being an egg (i. e. the universe) स्वं मेहत्स्वप्सु वै वीर्यमण्डत्वेनेति वै महान् (देवः) AhirbuS. 54. 22.

अण्डदल (aṇḍa-dala) *n.* egg-shell [MW]

अण्डदान (aṇḍa-dāna) *n.* return or giving back of the eggs समर्पयाधुनाण्डानि (v. l. समुद्रमण्डदानायादिदेश) PañcT. 1. 127 (55-56) (138. 4-5 F. N.)

अण्डदायक (aṇḍa-dāyaka) *adj.* cutter of scrotum असिपत्रवनाङ्गारैः क्षारगर्ताण्डदायकैः। ···आस्थाने संभूतो भाति यमो मृत्युपमोपमः BhaviP. 733A. 2 (iv. 89. 16)

अण्डद्वयमध्यवर्तिनी (aṇḍadvayamadhyavart-inī) *adj.* (*f.*) situated or existing in between the two scrota or testicles नादस्तु पद्मरागवदण्डद्वयमध्यवर्तिनीव सिरा VarivaRaha. 24; सीवनी, अण्डद्वयमध्यवर्तिनी शिरा SetuBa. 293. 14; NityoNi. 90. 3.

अण्डधर (aṇḍa-dhara) *m.* an epithet of S'iva [PW, pw, MW, APTE]

अण्डनाडी (aṇḍa-nāḍī) *f.* tubular organ in the (cosmic) egg नद्योऽण्डनाम्नः (v. l. नद्योऽण्डनाड्यः) संभूताः पितरो मनवस्तथा MatsyaP. 2. 34.

अण्डनामन् (aṇḍa-nāman) *adj.* (the object) known as the (primeval) egg नद्योऽण्डनाम्नः संभूताः पितरो मनवस्तथा MastyaP. 2. 34.

अण्डनिचय (aṇḍa-nicaya) *m.* multitude of the cosmic eggs यदन्तराण्डनिचया ननु सावरणाः। ख इव रजांसि वान्ति BhāgP. x. 87. 41.

अण्डन्तर (aṇḍantara) *n.* a kind of dance [nt]

अण्डपद्धति (aṇḍa-paddhati) *f.* process or course of (the creation from) the cosmic egg स्वर्गस्था नरकस्थाश्च लोकाश्चैव चतुर्दश। सरिद्द्वीपसमुद्राश्च विविधा ह्यण्डपद्धतिः LakṣmīT. 14. 520.

अण्डपरम्परा (aṇḍa-paramparā) *f.* series of eggs करवालकालभुजगी यद्विभेभकपोललोलविगलन्मुक्ताकलापच्छलादच्छामण्डपरम्परामधिरणं सूते स्फुरन्ती मुहुः SūktiSu. 134 = PadyāTa. 85.

अण्डपरिपालक (aṇḍa-paripālaka) *adj.* protector of the cosmic egg तस्य ब्रह्मणः स्थितिप्रलयावादिनारायणस्यांशेनावतीर्णस्याण्डपरिपालकस्य महाविष्णोरद्दोरात्रिसंज्ञकौ TripāMaNāU. 363. 27(3)

अण्डपरिपालिनी (aṇḍa-paripālinī) *f.* one of the thousand epithets of Rādhā (protector of the world) अण्डरूपाण्डमध्यस्था तथाण्डपरिपालिनी (राधानामसहस्रकम्) PañcaRā.(Nā.) v. 5. 52.

अण्डपरिशु (aṇḍa-pariśu) *f.* [pariśu = parśu, a case of *svarabhakti*] sternum(?), name of a particular rib त्रयोदशैमाः परिशवस् (v. l. (परि)पशवः (? परिपशवः)) अण्डपरिशुस् सप्तविंशी JaimiBr. 2. 58.

अण्डपालक (aṇḍa-pālaka) *m.* protector of the egg (i. e. the universe) अनन्तेशादयस्त्वेवं प्रत्येकं चाण्डपालकाः। चक्रवर्तिन इत्युक्तास्ततो विद्येश्वरास्त्विह LiṅgaP. i. 50. 19.

अण्डपिण्ड (aṇḍa-piṇḍa) *n.* a ball of or ball-like (cosmic) egg तेन व्यलोकि...मृगाङ्कबिम्बम्।···अण्डपिण्डमध्यास्यमानमिव कालियपन्नगेन HarVi. 30. 5.

अण्डप्रहरण (aṇḍa-praharaṇa) *m.* crab कुलीरः कर्कटः पृष्ठचक्षुः पार्श्वोदरप्रियः। बिल्वकोऽण्डप्रहरणष्षोडशांघ्रिर्द्विधागतिः Vaija. 151. 47.

अण्डबहिर्भूत (aṇḍa-bahirbhūta) *adj.* existing outside the (cosmic) egg अण्डान्तर्गतसर्गादिरुक्तत्वादण्डबहिर्भूततत्त्वसर्गादेर्वक्ष्यमाणत्वाच्च S'rutaPra. iA. 236. 25 (*on* i. 1. 1)

अण्डबाहुल्य (aṇḍa-bāhulya) *n.* multitude of cosmic eggs कल्पादौ एकक्षेत्रज्ञस्य प्रतिपन्नत्वं हेतुरिति चेन्न, असिद्धेः। असिद्धिश्च यौगपद्येन प्रवाहतश्चाण्डबाहुल्येन चतुर्मुखतत्सृष्टमहर्षिबाहुल्यात् S'rutaPra. ii. 70. 7 (*on* i. 3. 29)

अण्डबाह्य (aṇḍa-bāhya) *adj.* being outside the cosmic egg प्रत्यण्डं द्विजशार्दूलास्तेषां हेतुर्महेश्वरः। अण्डेषु चाण्डबाह्येषु तथाण्डावरणेषु च LiṅgaP. i. 53. 49.

अण्डबाह्या (aṇḍabāhyā) *f.* one of the names of Rādhā अण्डबाह्याण्डसंहर्त्री (राधानामसहस्रकम्) PañcaRā.(Nā.) v. 5. 52.

अण्डबाह्यस्थ (aṇḍabāhya-stha) *adj.* existing outside the cosmic egg (स्वं रूपं दर्शयामास) अण्डबाह्यस्थं बाह्यमाभ्यन्तरं परम् KūrmaP. 108. 2 (1. 12)

अण्डभ (aṇḍabha) *m.* name of a Yakṣa [DBHS]

अण्डभाग (aṇḍa-bhāga) *m.* the testicle region षडङ्गुलेष्वण्डभागे पीतेन परिकल्पयेत् BhaviP. 348A. 34 (ii(2). 2. 16)

अण्डभित्ति (aṇḍa-bhitti) *f.* 1 wall or cover of the cosmic egg दिकूचक्रं कियदण्डभित्तिभिरिदं नन्वावृतं सर्वतोऽप्यण्डं नाम कियत् AdbhuDa. after 10. 31 in the ग्रन्थकर्तुः प्रशस्तिः (stanza 3a); 2 wall (adorned with or) of a cupola (प्रासादमथ वक्ष्यामः पूर्णम्) आग्रत्या चतुरो (भागाव(? न)ण्डभित्तिर्विनिर्गमा? (? र्गमाः।))। भद्रं सुशोभनं तस्या (द्वि? वि) धातव्यं द्विभागिकम् SamarāSū. ii. 59. 21 (57)

अण्डभूमि (aṇḍa-bhūmi) *f.* region of the cosmic egg (पुरुषः) योऽण्डभूमिं समाविश्य दशाङ्गुलमथाभवत् BṛBrahmaS. i. 12. 92.

अण्डभेद (aṇḍa-bheda) *m.* 1 breaking off of the cosmic egg अथाण्डभेदान्निपपात शीतलम्। महाजलम् KūrmaP. 209. 9 (1. 17); 2 egg (of a bird) अण्डभेदेऽपि पेशी स्यात् ViśvaPra. 168. 15; पेशी — मांसपिण्डयामण्डभेदे MedīK. 177. 12; 3 different cosmic egg अवान्तरीयद्रव्यत्वे तु यथोप-